

SECȚIUNEA 7: INTEGRARE ECONOMICĂ ȘI COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

CHINESE ECONOMY IN THE PERIOD OF TRANSITION AND REFORM

ECONOMIA CHINEZĂ IN PERIOADA DE TRANZIȚIE ȘI REFORMARE

NEGARĂ Maxim, student, Specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: maxnegara252@gmail.com

***Abstract.** In the paper below, I aimed to describe one of the most important periods of time that determined crucially the future development of today's China. I reflected on the reforms that have been implemented, their benefits and their detrimental consequences upon the life of ordinary Chinese people. I aimed to emphasize the importance of people in the development of Chinese state and the role of China's regions in the process of the economic expansion. Further on, I described the management of the Communist Party which played decisive role in the evolution of the national and international affairs of the country, as well as the actions parliamentarians took to promote themselves in the pyramid of the Communist Party.*

***Key words:** people, China, communist party, provinces, competition, infrastructure, factory, migration*

JEL CLASSIFICATION: M48, O12, O21

INTRODUCERE

Auzim din ce în ce mai multe despre consolidarea Chinei, creșterea rapidă a economiei chineze și rolul în dezvoltarea acestei țări în lume. Dintr-o țară agrară cândva slabă, dependentă de puterile imperialiste și distrusă de un război civil brutal și ocuparea republicii, China a devenit un stat puternic. RPC este cea mai mare țară industrială din lume, cu un complex științific și tehnologic dezvoltat având totodată și cea mai numeroasă armată din lume. Fabricile acestei țări produc majoritatea bunurilor care sunt consumate de restul lumii, iar unele ramuri ale producției sunt aproape complet transferate în China. Munca lucrătorilor chinezi nu este numai grea, dar uneori incompatibilă cu viața. Rezidenții provinciilor chineze care reușesc să găsească o slujbă în oraș, devin adesea victime ale arbitrariului și fără de legii și chiar își iau viața, incapabili să reziste ritmului intens al uzinelor chineze.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Înainte de reforme, economia chineză era dominată de proprietatea statului și de planificarea centrală. Din 1950 până în 1973, PIB-ul real chinez pe cap de locuitor a crescut în medie cu o rată de 2,9% pe an, deși cu fluctuații majore care decurg din Marele Salt înainte și Revoluția Culturală.

Tabelul 1: Rata de creștere a PIB-ului Chinei

<i>Anul</i>	<i>Creșterea PIB (%)</i>
1961	-27.27%
1971	7.06%
1981	5.11%
1991	5.11%
2001	8.34%
2011	9.55%
2019	6.11%

Sursa: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=1965&locations=CN&start=1961>

Începând din 1970, economia a intrat într-o perioadă de stagnare, și după moartea lui Mao Zedong, conducerea Partidului Comunist s-a orientat spre reforme direcționate spre piață pentru a salva economia în eșec. Autoritățile Partidului Comunist au implementat reformele pieței în două etape. Prima etapă, la sfârșitul anilor 1970 și începutul anilor 1980, a implicat decolectivizarea agriculturii, deschiderea țării către investiții străine și permisiunea antreprenorilor de a începe afaceri. Și doua etapă a reformei, la sfârșitul anilor 1980 și 1990, a presupus privatizarea și contractarea unei mari industrii de stat.

China a urmat un curs spre tranziția de la o societate închisă la una deschisă, bazându-se pe fluxul de investiții (Sua Japonia etc.) străine în țară pentru modernizarea și dezvoltarea producției industriale. Apropierea geografică a Hong Kong-ului a reprezentat un avantaj major pentru companiile străine care au început să localizeze în China fabrici de asamblare orientate spre export, care necesită multă muncă. Pentru a stimula investițiile la mijlocul anilor 80, guvernul chinez a creat 4 zone economice speciale: Shanghai, Zhuhai, Shantou și Haikou, unde erau direcționate fluxurile de investiții străine directe din Hong Kong, Taiwan și Statele Unite. Au fost deschise 14 orașe și porturi de coastă. Investitorilor occidentali li s-a oferit posibilitatea de a intra pe piețe interne mari din China. În curând, au fost deschise încă 18 orașe, care aveau un surplus de forță de muncă ieftină și unde se afla producția industriilor primare și de prelucrare a economiei. Acest lucru a presupus mutarea unor fabrici întregi și complexe moderne de producție a STN în aceste regiuni, modernizarea întreprinderilor locale.

Odată cu investiția de capital străin, China a devenit o fabrică gigantică de asamblare regională, o platformă intermediară pentru exportul de produse din țările mai dezvoltate ale regiunii. La fel ca Statele Unite, Japonia a fost un investitor major în fabricile chineze. Rămâne doar să adăugăm că Statele Unite sunt principala destinație pentru produsele finale japoneze. Astfel, Japonia joacă rolul principalului intermediar în exploatarea forței de muncă ieftine și a resurselor naturale din Asia în interesul capitalului american. China este baza întregii uriașe piramide, purtând-o pe umerii multor și a răbdătorilor săi muncitori. Într-adevăr, în ultimele trei decenii, întregul sistem al Chinei de furnizare de servicii pe piața mărfurilor, apoi pe piața financiară și speculativă, piața SUA s-a bazat pe ieftinitatea lucrătorilor chinezi, care a fost susținută artificial. Cea mai mare parte a forței de muncă din China - 80% în construcții și 68% în industrie - este așa-numita „populația plutitoare”. Acest termen înseamnă milioane de oameni care, în căutarea unui loc de muncă, s-au mutat în regiuni unde nu sunt înregistrați și, prin urmare, sunt formal ilegali. Aceștia sunt în principal rezidenți din zonele rurale care s-au mutat în orașe.

Din punct de vedere economic, China este împărțită în 4 mari macroregiuni:

- **China de nord-est** - la începutul și mijlocul secolului al XX-lea era principala bază industrială a țării, a devenit o „centură ruginită” clasică dominată de mari întreprinderi de stat de tip sovietic. De fapt, întreaga regiune este o zonă de depresie socio-economică, pentru a depăși aceasta sunt adoptate în mod constant diferite programe guvernamentale. Ponderea în PIB-ul țării este de 7,05% ;
- **China centrală** - Regiunile centrale din China nu sunt bogate și, în trecut, în principal teritorii agricole, în ultimii ani și-au dezvoltat activ industriile de înaltă tehnologie. Acolo, în ultimii ani, companiile străine și chineze au început să mute fabrici după ce costul forței de muncă pe coastă este aproape egal cu cel european. Ponderea regiunii în PIB-ul țării este de 21,59% ;
- **China de est** - este motorul economic al întregii țări, către care s-au îndreptat principalele eforturi ale reformatorilor economiei chineze. Aici au fost create primele zone economice speciale și industria de export, pe care se bazează bunăstarea RPC. Industriile de înaltă tehnologie și de export domină. Ponderea totală în PIB-ul țării este de 53,04% ;
- **China de vest** - este cea mai săracă și mai nedezvoltată parte a țării, nu în ultimul rând din cauza climatului dur și a îndepărtării de rutele comerciale. Cu toate acestea, China de Vest este bogată în resurse naturale, pe care guvernul central le extrage activ. Contribuția totală la PIB-ul țării este de 18,32%.

Controlul asupra regiunilor Chinei se realizează de-a lungul a cinci linii separate: administrativ, partid, planificare națională, impozite și reglementarea pieței:

- **Administrativ** - guvernul central și banca centrală modelează mediul macroeconomic în care funcționează provinciile. Acestea includ modificări ale ratelor Băncii Centrale, stabilirea regulilor de gestionare a valutei, distribuirea fondurilor de către băncile de stat și altele ;
- **Partid** - Pe linia partidului, cadrele locale sunt monitorizate de departamentele organizaționale și de comisiile locale de inspecție a disciplinei, care îndeplinesc funcțiile unui ofițer de poliție bun (numire și promovare) și rău (pedeapsă). Aceștia sunt subordonați structurilor relevante din Beijing și în acest sens urmăresc politica guvernului central;
- **Planificarea națională** - Prin intermediul autorităților de planificare, Beijingul gestionează sarcinile de dezvoltare economică a regiunilor. În prima etapă, este adoptat un plan de dezvoltare pe cinci ani pentru China (acum - 2020-2025), care precizează indicatorii cheie pentru toate regiunile. În conformitate cu aceasta, liderii provinciali, împreună cu Comisia de reformă și dezvoltare a statului, trebuie să își dezvolte propriile planuri. Mai mult, provinciile scad planurile indicative la nivelul districtelor urbane, unde adoptă în cele din urmă sarcinile posibile reale.

Controlul Partidului Comunist asupra ramurilor executive și legislative este asigurat de faptul că practic întreaga conducere a tuturor organelor la toate nivelurile se află în Partidul Comunist, iar deciziile din cadrul acestor organe sunt luate de celulele Partidului Comunist, ale căror membrii formează „grupuri cheie”. De obicei, acest grup include șefii corpului, adjuncții și șefii celor mai importante departamente. Șefii organelor executive ale regiunilor, de regulă sunt și șefii adjuncți ai comitetelor de partid din regiunile respective (primarul este șeful adjunct al comitetului orașului, guvernatorul este șeful adjunct al comitetului de partid)

Descentralizarea economiei. China este o țară gigantică cu o populație eterogenă și ar fi irațional să aplice aceeași politică economică tuturor părților sale. La mijlocul anilor 1980, Beijingul a început o cale spre descentralizare economică, care a eliberat forțele productive și a permis regiunilor să își îndeplinească potențialul. Cu toate acestea, tocmai această politică a condus la o stratificare fără precedent pentru o țară socialistă, care este încă aproape principala durere de cap pe termen lung pentru Beijing. Până în 1978, guvernul central din China era responsabil atât de colectarea, cât și de distribuirea impozitelor pe provincii. Apoi, din 1978, au fost întreprinse o serie de reforme, al căror principal rezultat a fost descentralizarea fiscală. Statul a numit oficiali-cheie din provincie, dar, în același timp, a redus brusc suma impozitelor colectate central. Acest sistem a creat stimulente pentru ca autoritățile regionale să caute singure surse suplimentare de finanțare, iar cel mai logic lucru aici a fost crearea condițiilor pentru dezvoltarea afacerilor private din regiune. **Rezultatul** a fost o creștere accentuată a antreprenoriatului și, odată cu aceasta, a veniturilor provinciale, cu o scădere relativă a veniturilor fiscale federale.

Tabelul 2: Problema-Soluție

Problema	Soluționarea
Dacă în 1985 centrul din China a colectat 38,4% din impozite și a fost responsabil pentru 39,7% din cheltuielile guvernamentale, atunci în 1993 ponderea sa a scăzut la 22% și respectiv 28,3% (date de la Biroul Național de Statistică). Acest lucru a dat naștere unei situații nesănătoase pentru o țară unitară, când guvernul a fost nevoit să împrumute bani din provincii pentru propriile sale nevoi, în timp ce nu a putut să-i ramburseze. Mai mult, schema a intensificat inegalitatea: provinciile bogate din est au acumulat sume uriase de fonduri, iar statul nu avea practic niciun ban pentru a ajuta teritoriile occidentale rămase în urmă	Soluția problemei a fost reforma fiscală din 1994, care a redirecționat trei sferturi din cele mai profitabile și colectate impozite către bugetul guvernului central. Rezultatul a fost o creștere accentuată a veniturilor sale: deja în 1994, Beijingul a primit 55,7% din toate veniturile fiscale și a cheltuit 30,3% din cheltuielile pentru nevoile guvernului. Până în 2008, această cifră s-a stabilizat la un raport de 53,3%, respectiv 21,3%. Provinciile au devenit mai dependente de transferurile de la guvernul central, care au servit și la centralizarea politică a țării. Astfel, Beijingul are astăzi un control dublu atât asupra veniturilor provinciale, cât și asupra numirii liderilor lor.

Sursa: Elabrat de autor în urma cercetărilor efectuate.

CONCLUZII

Studiind un șir de materiale și analizând parcursul de dezvoltare al Chinei de astăzi, am ajuns la concluzia că indubitabil această economie a lumii reprezintă un model unic prin construcția sa, din care fără îndoială am putea prelua unele elemente de succes. Trebuie să recunoaștem că principala forță motrice a modelului chinez nu este nici pe departe forma de guvernare sau stilul de conducere a țării, nici zona geografică sau alți factori nu sunt cu adevărat speciali, ci oameni simpli - muncitorii și specificul național de gândire au făcut această țară să devină înfloritoare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Дзарасов Руслан Солтанович. *Развитие в современном мире: "Ловушка" развития*, 2014.
2. Михаил Коростиков. *От желтых морей до пустынного края*, <https://www.kommersant.ru/doc/3627583>, 2018.
3. Thomas I. Palley. *The Rise and Fall of Export-led Growth*, levyinstitute.org, 2011.
4. *Why are we in a recession? The Financial Crisis is the Symptom not the Disease!*, Ravi Jagannathan, Mudit Kapoor and Ernst Schaumburg, 2009, 41 p. <https://studyres.com/doc/17864438/why-are-we-in-a-recession%3F>
5. IMF, *PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA—HONG KONG SPECIAL ADMINISTRATIVE REGION, 2012 ARTICLE IV CONSULTATION DISCUSSIONS*.
6. Innovative China: *New Drivers of Growth*, World Bank Group; Development Research Center of the State Council, The People's Republic of China. 2019.
7. World Bank. 2009. *China: Social Analysis of Heating Reforms in Liaoning Province*. World Bank, Washington, DC.
8. The human cost of an iPhone: https://www.washingtonpost.com/outlook/the-human-cost-of-an-iphone/2018/03/02/5d76555e-0b7e-11e8-8890-372e2047e935_story.html
9. Foxconn suicides : https://en.wikipedia.org/wiki/Foxconn_suicides ; <https://www.bbc.com/news/10182824>
10. China to move millions of people from homes in anti-poverty drive: <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/07/china-move-millions-people-homes-anti-poverty-drive>; <http://www.fao.org/news/story/ru/item/45302/icode/>
11. China wants to give all of its citizens a score – and their rating could affect every area of their lives: <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/china-surveillance-big-data-score-censorship-a7375221.html?ref=tjournal.ru>
12. Насколько бесплатная медицина в Китае бесплатная: <http://www.chinamodern.ru/?p=29784>
13. Пенсии для миллиарда. Есть ли в Китае пенсионная система?: <https://carnegie.ru/commentary/76657>
14. China's political system and the extent of democratic participation: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zptxxnb/revision/2>; <http://www.china.org.cn/english/Political/25060.htm>
15. Kam Wing Chan, *Internal Labor Migration in China: Trends, Geographical Distribution and Policies*.

Coordonator științific: POPA Marina, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: popa.marina.vasile@ase.md